

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون		رشته: علوم انسانی	ساعت شروع:	مدت امتحان:
نام و نام خانوادگی:		سال دوازدهم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان:	تعداد صفحه: ۳
طراح سوال:				
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)			
۱	الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره) جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف: شهریار در منظومه ..... با شیفتگی تمام از اصالت فرهنگی و زیبایی‌های روستای زادگاهش یاد می‌کند. ب: نثر داستانی معاصر با مجموعه ..... از سیدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد.			
۲	آثار زیر نوشته چه کسانی است؟ الف: تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: ب: تاریخ بیداری ایرانیان:			
۳	هر یک از موارد ستون «الف» به کدام مورد در ردیف «ب» مربوط می‌شود. (توجه: یک مورد در ردیف «ب» اضافی است)			
	الف	ب		
۱	۱. از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. مقالات طنزآمیز و سیاسی، اجتماعی او با نام «چرند و پَرند» در روزنامه به چاپ می‌رسید. ۲. وی متولد شیراز و دانش‌آموخته زبان و ادبیات فارسی در دوره دکتری از دانشگاه تهران است؛ اولین تجربه داستان‌نویسی او «آتش خاموش» نام دارد. ۳. این شاعر در شعرهایش تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه «مسعود سعد» و «سعدی» بود. او به سبب افکار آزادی‌خواهانه در زندان افتاد و در نهایت جانش را در این راه از دست داد. ۴. از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است؛ پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است؛ اشعار سپید این شاعر قابل توجه‌اند.	اشرف‌الدین قزوینی علی موسوی گرمارودی فرخی یزدی دهخدا سیمین دانشور		
۴	(ب) سبک‌شناسی (۲ نمره)			
۵	هر یک از ویژگی‌های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه گانه شعر دوره بیداری (مشروطه) است؟ الف: رغبت شاعران به سرودن شعر در قالب‌هایی نظیر مستزاد و چهارپاره ب: دیدگاه شاعران از کلی‌نگری و ذهنی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد. ج: شاعران، شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاوره‌ای بیان می‌کردند.			
۶	وضعیت حماسه و عرفان را در شعر دوره انقلاب بنویسید.			
۷	اکثر نویسندگان دوره بیداری، داستان را ..... می‌نوشتند. الف: ساده و روان ب: مطابق ذوق عامه مردم ج: خلاف میل مردم د: مبهم و پیچیده			
۸	ج) موسیقی شعر (۶ نمره) نشانه‌های هجایی بیت زیر را به دو صورت برش بزنید، پس از تعیین پایه‌های آوایی، وزن هر یک را بنویسید. ای سرو بلند قامت دوست وه وه که شمایلت چه نیکوست			
۹	تقطیع مثال‌های زیر، به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ الف: سوی من (UU) ب: شب و روز (U--U)			
۱۰	کلمات «که» (U) و «کشت» (U-) در کجای مصراع با کلمه «کش» (-) برابر است؟ این اختیار از کدام نوع است؟			
۱۱	با توجه به جمله‌های زیر، واژه درست را از داخل پرانتز انتخاب کنید. الف) هجای دوم واژه ..... در شعر را می‌توان طبق اختیار شاعری، کوتاه تلفظ کرد. (خدایی - آهوئی) ب) طبق اختیار ..... هجای پایانی بیت را همیشه بلند به شمار می‌آید. (وزنی - زبانی)			

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون		رشته: علوم انسانی		ساعت شروع:		مدت امتحان:	
نام و نام خانوادگی:		سال دوازدهم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان:		تعداد صفحه: ۳	
طراح سوال:							
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)						
۱۲	در بیت زیر پس از تقطیع و تعیین وزن، اختیار شاعری (زبانی، وزنی) به کار رفته را مشخص کنید. کیست که پیغام من به شهر شروان برد یک سخن از من بدان مرد سخندان برد						
۱۳	پس از خوانش درست شعر زیر، پایه‌های آوایی، وزن و نشانه‌های آن را در جدول بنویسید.						
۱	زندگی آتش‌گهی دیرینه پابرجاست		پایه‌های آوایی				
	گر بیفروزش رقص شعله‌اش در هر کران پیدا است		پایه‌های آوایی				
۱۴	<p>(۵) زیبایی‌شناسی (۶ نمره)</p> <p>آرایه تضاد و تناقض را در شعرهای زیر مشخص کنید.</p> <p>الف: از خلاف آمد عادت بطلب کام که من کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم</p> <p>ب: بگویم تا بدانی دشمن و دوست که من مستی و مستوری ندانم</p>						
۱۵	<p>در بیت‌ها و عبارتهای زیر آرایه اسلوب معادله و حسن تعلیل را بیابید و در مورد آن توضیح دهید.</p> <p>الف: نفحات صبح دانی ز چه روی دوست دارم که به روی دوست ماند که برافکند نقابی</p> <p>ب: عیب پاکان زود بر مردم هویدا می‌شود موی اندر شیر خالص زود پیدا می‌شود</p>						
۱۶	<p>در کدام یک از ابیات زیر، حس آمیزی دیده می‌شود؟ چرا؟</p> <p>الف: کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد</p> <p>ب: ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی پیوند روح کردی، پیغام دوست دادی</p>						
۱۷	<p>آرایه تلمیح و تضمین را در ابیات و عبارات زیر نشان دهید و درباره آن توضیح دهید.</p> <p>الف: نه خدا توانش خواند نه بشر توانش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را ب: موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که «أَحْسِنَ کَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَیْکَ».</p>						
۱۸	<p>در هر یک از بیت‌های زیر اغراق، ایهام و ایهام تناسب را مشخص کنید و در مورد آن توضیح دهید.</p> <p>الف: همچو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم</p> <p>ب: ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما</p> <p>ج: اگر چه نقش دیوارم به ظاهر از گران‌خوایی اگر رنگ از رخ گل می‌برد، بیدار می‌گردم</p>						
۱۹	<p>لف و نشرها را در نمونه‌های زیر بیابید و موارد خواسته شده را در جدول بنویسید.</p> <p>ب: ای شاهد افلاکی، در مستی و در پاکی من چشم تو را مانم، تو اشک مرا مانی</p>						
۱	لف ۱	لف ۲	نشر ۱	نشر ۲	نوع		
۲۰	<p>در بیت زیر میان کدام واژه‌ها مراعات نظیر وجود دارد؟ از اسب پیاده شو، بر نطح زمین رخ نه زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان</p>						

مدت امتحان :	ساعت شروع :	رشته : علوم انسانی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون
تعداد صفحه: ۳	تاریخ امتحان :	سال دوازدهم آموزش متوسطه	نام و نام خانوادگی :
طراح سوال :			
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)		نمره
۲۱	<p>ه) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>شعر زیر را در دو سطح ادبی و فکری بررسی کنید. (از هر سطح دو مورد)</p> <p>از مُلک ادب حکم‌گزاران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو شو بار سفر بند که یاران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند خون‌بار بهار از مژه در فرقت احباب تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند کز پیش تو چون ابر بهاران همه رفتند</p> <p>الف: قلمرو ادبی: ب: قلمرو فکری:</p>		۲
۲۲	<p>متن زیر را بخوانید و ویژگی‌های زبانی و فکری آن را بررسی کنید. (از هر سطح دو مورد)</p> <p>«... مینی‌بوسی با سرعت نه چندان زیاد پیش می‌رفت؛ نگاه کردم به مناظر اطراف جاده و مزارع و خانه‌های روستایی، بعد از هفتاد و پنج روز زندانی بودن، حس فراموش‌نشدنی در من ایجاد می‌کرد. شکل و شمایل خانه‌های روستایی آن جا هم شبیه روستای خودمان بود و این تشابه مرا دل‌تنگ می‌کرد. کاش می‌شد گوشه‌ای بایستیم؛ این آرزو هنوز توی دلم بود که ناگهان صدایی مثل شلیک گلوله بلند شد و مینی‌بوس افتاد به تکان‌های شدید. لاستیکش ترکیده بود؛ راننده و محافظان مسلح برای تعویض لاستیک پیاده شدند. از اقبال ما بود که زاپاس مینی‌بوس هم پنچر از آب درآمد و عراقی‌ها مجبور شدند همان جا لاستیک را پنچرگیری کنند...»</p> <p>الف: قلمرو زبانی: ب: قلمرو فکری:</p>		۲

باسمه تعالی

	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون	رشته: علوم انسانی	ساعت شروع:
	نام و نام خانوادگی:	سال دوازدهم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان:
			مدت امتحان:
			تعداد صفحه: ۲
طراح سوال:			
ردیف	پاسخنامه	نمره	
۱	الف: حیدر بابایه سلام ب: یکی بود یکی نبود	۰/۵	
۲	الف: محمدتقی بهار ب: ناظم الاسلام کرمانی	۰/۵	
۳	۱. دهخدا ۲. سیمین دانشور ۳. فرخی یزدی ۴. علی موسوی گرمارودی	۱	
۴	الف: سطح ادبی ب: سطح فکری ج: سطح زبانی		
۵	روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است؛ در حماسه بعد زمینی غلبه دارد و در عرفان، بعد آسمانی؛ تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.	۰/۷۵	
۶	ب: مطابق ذوق عامه مردم	۱	
۷	ای سَر و / ب ل ن دِ ق ا / م تِ دوست وه وه ک / ش ما ی ل ت / چ نی کوست - - u / - u - u / u - -	۰/۲۵	مفعول مفاعله فعلون مستفعل فاعلات فعلن
۸	الف: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «و» ب: بلند تلفظ کردن واو عطف	۱	
۹	پایان مصراع، اختیار وزنی	۰/۵	
۱۰	الف: آهویی ب: وزنی	۰/۵	
۱۱	کی ست ک پی / غا م مَن / ب شه ر شِر / وان بَ رَد - u یک سُ خَ نَز / مَن بِ دان / مر دِ سِ خن / دان بَ رَد - u u - / - u - / - u - مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن ۱. قاعده قلب (اختیار وزنی) در پایه سوم شعر (جابجایی یک هجای کوتاه و یک هجای بلند کنار هم) ۲. حذف همزه در پایه اول مصراع دوم (اختیار زبانی)	۰/۵	
۱۲	ز ن دِ گِی آ تَش گِی هی دی ری نِ پا بَر جاست - / - - u - / - - u - / - - u - فاعلن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاع گر ب یف رو زی ش رق صِ شع ل اش دَر هر کَ ران پی داست - / - - u - / - - u - / u - u - / - - u - فاعلن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاع	۱/۵	اختیار زبانی: در پایه سوم مصراع دوم هجای کوتاه (ص) در حالت کسره اضافه قرار گرفته، می‌تواند هجای بلند محسوب شود.
۱۳	الف: فاعلاتن مفاعله فعلن (ناهمسان) ب: مفتعلن مفاعله مفتعلن (همسان)	۱	
۱۴	الف: تناقض ب: تضاد	۰/۵	
۱۵	الف: حسن تعلیل: شاعر دلیل دوست داشتن روشنی صبح را در این می‌داند که به چهره معشوق او می‌ماند که نقاب از چهره برمی‌دارد. ب: اسلوب معادله: در مصراع اول مفهومی ذهنی آمده و مصراع دوم مفهومی محسوس در تأیید آن آمده است.	۱	
۱۶	بیت «الف»، در ترکیب «شعر تر»، شعر، شنیدنی است و صفت «تر» به معنای تازه و باطراوت مربوط به حس لامسه است.	۰/۵	

مدت امتحان :	ساعت شروع :	رشته : علوم انسانی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون
تعداد صفحه: ۲	تاریخ امتحان :	سال دوازدهم آموزشی متوسطه	نام و نام خانوادگی :
طراح سوال :			
ردیف	پاسخنامه	نمره	
۱۷	الف: تلمیح دارد به حدیث «لأفتی الّا علی، لا سیف الّا ذوالفقار» ب: تضمین، جمله آخر، قسمتی از آیه ۷۷ سوره القصص است که سعدی آن را تضمین کرده است و معنی آن این است: نیکی کن همان گونه که خدا به تو نیکی کرده است.	۱	
۱۸	الف: ایهام تناسب در «ضرب» دو معنی: ۱. ضربه ۲. آلت موسیقی که در این معنی با چنگ و نواختن تناسب دارد. ب: ایهام: مدام در مصراع دوم دو معنا دارد: ۱. شراب ۲. پیوسته و مداوم ج: اغراق: شاعر ادعا می کند که خوابش آن قدر سبک است که حتی اگر رنگ از روی گل بپرد، بیدار می شود. (این ادعا به طور طبیعی پذیرفتنی نیست)	۱/۵	
۱۹	الف: مستی / لف ۲: پاکی / نشر ۱: من چشم تو را مانم / نشر ۲: تو اشک مرا مانی (نوع: لف و نشر مرتب)	۱	
۲۰	اصطلاحات شطرنج: اسب، پیاده (سرباز)، نطع (صفحه چرمی شطرنج)، رخ (قلعه)، پیل، شهمات (مات شدن مهره شاه)	۰/۵	
۲۱	الف: قلمرو ادبی: ملک ادب و باغ جهان: اضافه تشبیهی / سواران: استعاره از آزادی خواهان / دل لاله: اضافه استعاری و تشخیص / لاله و سرو باغ: مراعات نظیر / مرغ گرفتار: استعاره از شاعر ب: قلمرو فکری: ملک الشعرا بهار این غزل را در رثای عارف قزوینی دوست و همکار خود سروده و این شعر مضمون سیاسی، اجتماعی و وطنی دارد و مردم را به قیام و آزادی خواهی دعوت می کند.	۲	
۲۲	الف: قلمرو زبانی: زبان متن بسیار ساده و قابل فهم است؛ در آن واژه ها و ترکیب های مربوط به جنگ استفاده شده است: زندانی، شلیک، گلوله، محافظان مسلح عراقی و... ب: قلمرو فکری: خاطره ای است از نویسنده و همزمانش که در دوران جنگ تحمیلی اسیر نیروهای عراقی شده اند؛ این نوع خاطره گویی از وقایع ناگواری که در جبهه های حق علیه باطل برای رزمندگان رخ داده است، پرده برمی دارد.	۲	